Ч. 162 (12.818). Львів, четвер 23. липня 1931. Poczłowa opłata ... ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Московські хитрощі.

На маргінесі варшавського „Зїзду російських меншостевих організацій“ і Союзу Р. М. О.

Львів, 21. липня 1931.

На варшавському зїзді про українців ніби не говорилось. Кажемо „нібя“, бо маємо на увазі факт, що не виголошено ані реферату, присвяченого українцям та українській проблемі, ані в дискусії цієї проблеми не порушено, ані теж не прийнято резолюцій, які прецизувалиб становище зїзду у цій матерії. Але з ґрунту фальшиво подумав би хтось, що джерелом цієї мовчанки була свідомість аранжерів і учасників зїзду, що — мовляв — не треба торкатися „дразливої“ теми (особливо в моменті, коли висилаються привітні телеграми до през. Мосціцького й марш. Пілсудського), або що не треба вмішуватися у чужі справи. Ні, причина мовчанки була інша: ріжними посередніми, ніби друґорядними, заявами й постановами „русскій“ зїзд давав до зрозуміння, що він репрезентує взагалі всю „русску націю“, яка обіймає „три русскі народности“, а про українців, мовляв, нема чого говорити, так само, як не говориться про ніякі інші — „політичні партії“, — в даному разі партію „сепаратистів“. Для переведення такої містерної гри зїзд застосував ось які хитрі штучки.

Головна фіґура зїзду, п. В. Ф. Штайнґель, у своюму рефераті про правовий стан „русского меншинства“ в Польщі, заявив, що „русске населення в Польщі, як це вже нераз зазначалось, можна поділити на три ґрупи: 1) галицько-русских (*русини*, русскі), 2) русскі старообрядовці на Виленщині (*по польськи — росіяне*) і 3) русскі на „окраїнах“ і„інших частинах Польщі (по польськи звичайно (?! — Ред.) *росіяне*)“. Кинувши після того псевдо-вчену, по суті цілком нісенітну фразу, що „особливо до русскої національности, яка зазнала на собі стільки впливів, не можна підходити з погляду чисто расової аналізи крови“, та ставши на становищі, що „русским являється кожний, хто сам себе таким уважає“ — п. Штайнґель тутже, буквально два речення дальше, зробив такий несподіваний висновок: „*Хоча у польській мові на означення русских є два терміни, а саме „ruski“ і „rosyjski“, але вони означають оба одну національність, а саме русску, обєднану одною русскою культурою*“. І цілий зїзд, згідно з такими тезами і таким висновком референта, прийняв послушно по цій лінії офіціяльні резолюції, тільки ще яскравіше підкресливши *практично-політичне* значіння хитрої своєї нібі теоретично-фільольоґічної теорії.

Отже у 2-ій точці резолюцій кажеться, що зїзд признає, що русским являється і признається той, хто сам себе за такого вважає, без огляду на те, де він живе й якого є походження“, але в 5-ій точці читаємо буквально: „Зокрема (зїзд висловлює глибоке переконання), що (польський) уряд вживе заходів, аби підчас всенародного *перепису населення*, який має відбутися при кінці цього року, населення могло зовсім свобідно проявити своє *право на самоозначення* і щоби до праці над переписом покликано й русских людей. *Одночасно Зїзд Русских Меншостевих Організацій установлює*, що терміни „*ruski*“ *і* „*rosyjski*“ *на польській мові є однозначні й визначують одну національність*“.

Таким робом від давнього, ще передвоєнного часу „Прикарпатської Русі“, ми дочекалися зідентифікування самими нашими москвофілами двох термінів „русскій“ і „російський“. Для нас — і цілого світу — вони завжди були тотожні, разом з поняттями „великоруський“ і „московський“. Але чейже „Русскій Голос“, відступивши від засади „не било, нет і не будет“ у відношенні до українства, прийняв засаду підпорядкування термінові „русскій“, як терміну національного, терміну „малоруський“ або „український“ як місцевого територіяльного й етнічного, *нарівні з обласним і етнічним терміном „великоруський“ або „російський“*. Така була прецінь теорія п. Кареліна, яку він від літ розвиває на сторінках „Русского Голосу“. Сьогодні його співтоварищі конґресу й він сам, сидячи на конґресі за президіяльним столом, здезавував ту теорію. Мало того: сьогодні галицькі москвофіли, разом з московською політичною еміґрацією, москалями з Виленщини й московсько-православними духовниками, *жадають від польського уряду, щоби він ідентифікував офіціяльну термінольоґію „rusin“ і „ruski“ встановлену ще в ендецькому законодавстві на означення українців й усього українського в Польщі, — з термінольоґією „росіянин“ (москаль) і „російський“!* А хотячи збивати собі ще й капітал з погляду практичної імперіялістичної й великодержавницької російської політики та здобувати арґумент у роді якогось історичного прецеденсу,—польські росіяни разом з галицькими москвофілами *жадають утотожнення понять „русин“ і „росіянин“ в офіціяльному переписі населення Польщі: вони хотять в той спосіб хитро-мудро зарахувати до російських рядів усіх тих галицьких селян*, головно старшої ґенерації, *які — хоч і почувають себе українцями* і голосують на українські національні листи підчас виборів, *проте з привички чи під натиском обовязуючого термінольоґічного закону можуть при переписі назвати себе „русинами“*. Очевидно, що в той спосіб можна би відразу, за одним махом, вичарувати в Галичині — хоч може й нечисленне, але всеж бодай якесь — *російське автохтонне територіяльне населення!* Не штудерне „русске“ в розумінню „триєдиної нації“, а не „русске“ в порозумінню „триєдиної нації“, ані роду“ (племени) чи територіяльно-етнічної маси, але просто таки без ніяких термінольоґічних крутійств *російське* населення, таке саме, як коло Рязаня чи якої іншої Пензи!... А щоби ніхто не мав під цим оглядом найменших сумнівів, зїзд прийняв (15 точка резолюції) для членів своєї організації окремий значок з „трьохцвітним флаґом“, і тойже трьохколіровий, біло-синьо-червоний московський прапор став офіціяльно признаним прапором зїзду, того самого зїзду, який придумав такий упрощений спосіб фабрикації москалів у Галичині.

Якже на такі хитрощі й апетити зареаґувала польська опінія, яке становище зайняли тут у краю наші москвофіли, що вернули з Варшави з такими оригінальними подвигами, і як врешті ми маємо поставитися до тої нової московсько-москвофільської диверсії?

—o—

Від часу звільнення мене зі слідчої вязниці отримую з ріжних сторін — на сторінках преси, особистими відвідинами, листами й телеграмами — привіти й побажання. Витають мене в першу чергу мої співпартійні однодумці й товариші праці, однак чую щирі слова й від людей, які стоять осторонь Українського Національно-Демократичного Обєднання, а навіть не належать до української нації.

Мені здається, що всі ці, зворушливі для мене, вислови симпатії відносяться не так до моєї особи, як радше — бодай у поважній частині — до становища, яке займаю з волі останніх трьох Народніх Зїздів, як конґресів величезної більшости організованого українського громадянства.

Тим більше радію цим явищем, з тим більшою вдячністю відношуся до тих голосів і тим сердечніше всім дякую, не маючи просто фізичної змоги подякувати кожному зокрема.

Д-р Дмитро Левицький.

Над долею світа...

Перша від кінця війни гостина німців у Парижі. — Переїзд з Парижа до Льондону. — Зосередкування уваги всього світу.

Коли кажеться, що в цих днях ідуть у двох західних столицях наради над долею цілого світа, то в цьому вислові нема ніякого перебільшення. Тут уже річ не йде про ніякі тайні дипльоматичні пакти, яких практичні наслідки можуть показатися щойно в якійсь далекій будуччині, а до того часу й самі пакти можуть змінитися; тут мова вже не про нахідку якихось загально-вдовольняючих теоретичних формул, важних для уроблювання підготовчої атмосфери чи обережно накреслюючих напрямні будучої політики кількох великодержав. У даному випадку річ іде про негайні рішення цілком конкретного й цілком практичного значіння вже на буквально найближчі дні: як рятувати Німеччину від фінансового банкроцтва, а що за тим іде й від політичного хаосу, соціяльних потрясень і переворотів, які мусілиб потрясти істнуючим ладом у цілому світі.

Події черґуються і міняються з такою швидкістю, що буквально кожна година записує новий факт, який раньше вимагав довгої пресової і дипльоматичної підготовки. На початок цього тижня були визначені відвідини англійських міністрів у Берліні; був уже складений детайльний церемоніял цілого їх побуту. Замість цього — в мин. четвер наспіло до Берліна телеграфічне запрошення німецьких міністрів до Парижа й вже на слідуючий день виїхали туди канцлєр Брінінґ і міністр закорд. справ Курціюс.

Це була перша візита німецьких державних мужів у Парижі від часу заключення мира. Правда, в 1928 році Штреземан явився у Парижі для підписання пакту Келльоґа, але зроблено тоді це навмисне так наспіх, так офіціяльно, майже від потягу до потягу, що відпали всі привитання й уся куртуазійна частина відвідин. Цим разом подорож нім. міністрів має більше характер паломництва, а проте французький уряд дуже зручно й дипльоматично рішив не підкреслювати цього немилого для німців моменту. Назустріч німецьким міністрам вийшли на залізничий двірець премієр Ляваль, мін. закордонних справ Бріян і мін. фінансів Флянден, на честь гостей видано банкет а париська преса надала відвідинам урочистого характеру. А проте все це було лише зовнішня декорація. Ціле пополудне суботи й ціла неділя пройшла на французько-німецьких нарадах, з того тригодинна розмова велася віч-у-віч, без ніякого третього свідка, поміж премієрами Франції й Німеччини. В міжчасі, в неділю ранком, німецькі міністри відбули конференцію з анґл. мін. зак. справ Гендерсоном, який теж перебував у Парижі, а після того спільно радили представники Вел. Британії, Америки, Франції, Німеччини, Італії, Бельгії і Японії над устійненням програми льондонської конференції. Оголошений комунікат дає зрозуміти, що найдено там порозуміння. Французам удалося перепертн, що у Льондоні буде йти обмірковування виключно господ.-фінансової сторінки німецької крізи і міжнародньої допомоги та що політичний бік справи залишений безпосереднім французько-німецьким розмовам.

Зараз теж після закінчення тої великої конференції, в неділю пополудні, Гендерсон, а з ним американці Стімсон і Мельон, подалися до Льондону. Німецькі і французькі міністри радили до пізної ночі. Оголошений остаточний комунікат неподає ніяких даних про якесь конкретне порозуміння, говорить лише, що німецькі міністри представили всесторонньо крізу, під якою терпить нім. край і нарід, а представники Франції, які признали поваґу ситуації, заявили „під умовою деяких фінансових ґарантій для облекшення політичного положення“ готовість „переговорити умови для фінансової співпраці в міжнародніх рамах“. Говориться далі у комунікаті

про взаємну добру волю „успішної співпраці на політичному і господарському полі“ і про спільні змагання привернути „кредит і довіря“ та відбудувати „атмосферу спокою і певности“.

В понеділок вранці французи, бельгійці і німці виїхали до Льондону. Окремо поспішив туди італієць Ґранді, права рука Муссолінія. В той спосіб у Льондоні найшлися самі „аси“ великої міжнародньої політики. Коли додамо до вичислених вгорі імен ще американців ген. Доза (амбасадора в Льондоні) й Джібсона (амбасадора в Бельгії), анґлійців Мекдональда і Сновдена й ін. — тоді зрозуміємо, що це справді зібралися найвизначніші й безпосередні керманичі керуючих великодержав Европи, Азії й Америки, щоби рятувати світ від катастрофи, якою була би для нього катастрофа Німеччини.

Пляни льондонських нарад такий: 1) узгіднення мораторії Гувера з пляном Юнґа, 2) запевнення німцям довготермінового кредиту, 3) гарантії зі сторони Німеччини, і 4) кредити для менших держав.

Льондонські наради вже розпочалися. Вступом до них були довгі конференції Гендерсона, що переговорював у Парижі з французами й німцями, з Мекдональдом і Сновденом. У світовій пресі переважає оптимізм. Політичні франко-німецькі ріжниці будуть, мовляв, творити окремий предмет нарад між керманичами цих двох держав у Берліні, де німецьких міністрів зревізитує Ляваль з Бріяном. А що впереді стоїть теж ще приїзд до Берліна Мекдональда й Гендерсона — нинішні спільні льондонські наради покладуть основу під усі ті пізніші додаткові розмови.

Нічого й казати, що разом з усіх тих нарад і розмов може вирнути новий міждержавний політичний уклад світа.

—o—

Українці в Румунії.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ Й УКРАЇНСЬКІ ЧИТАЛЬНІ.

(Меморіял, переданий українськими послами президентові міністрів).

Посол д-р Володимир *Залозецький* і сенатор д-р Маер *Михальський* передали в понеділок 13. липня ц. р. отсей меморіял президентові міністрів Н. Йорзі:

„Пане Президенте Міністрів!

Маємо честь передати Вам отсе пропамятне письмо:

Ми українці жертвували мандати, бо рахували на те, що під правлінням великого вченого з світовим іменням будуть сповнені найскромніші домагання нашого народу.

1. Ніхто не може уявити собі *сумнішого стану народнього шкільництва*, як наше сьогодня на Буковині.

В переважаючій більшости наші діти остають анальфабетами, бо не вчаться мови, якою говорять дома, а навчання в школі, яке ведеться виключно в румунській мові, приносить тільки замішання в головах дітей.

Тому просимо пана президента міністрів і міністра освіти зарядити, аби теперішній шкільний закон поширено й на цілу область північної Буковини, замешкалу українським населенням, а до того часу взяти обовязково на слідуючий рік в аналітичну програму *щонайменше шість годин української мови*, отже годину на день. Треба дати також наказ шкільним інспекторам наглядати, щоби цих 6 годин в дійсности вчили.

Заразом просимо зарядити заведення навчання української мови в учительськім семинарі в Чернівцях, бо навчання українською мовою в школі булоб ілюзоричним, коли не постаратися про нове покоління учителів, котрі вчилиб цеї мови.

2. Поширення комунізму занепокоює у великій мірі саме нас, тимбільше, що наші найліпші національні елєменти ведуть завзяту боротьбу проти комунізму на Радянській Україні. Коли по тамтім боці проливають українську кров люди, що в своїй манії месії економічного спасіння нищать усі національні традиції, то у нас на Північній Буковині не позволяється плекати давно існуючих національних клітин проти комунізму: *читалень*.

Як можна узброїти українського селянина проти комуністичного духа, коли відбирається йому можливість сходитися в широких, світлих і провітрених льокалях і читати національні книжки про господарство й культуру, а не сидіти в коршмах?

Селянин наш звик на це від десяток літ і селянин без сумніву відчуває це як занепад, коли йому не дається змоги бодай раз на тиждень, в неділю і свято, зійтися в читальні.

Діяльність цих кружків легко контролювати, таксамо й інвентар бібліотек. Колиб до якоїнебудь читальні вдалося вкрастися деяким комуністичним аґітаторам, то їх можна там легко відкрити й побивати. У випадку, якби явилися в якійнебудь читальні такі аґітатори, ми самі жадалиб в національнім інтересі замкнення такої заразливої читальні.

Сьогодні справа стоїть так, що більшість читалень без розбору замкнена, книжки сконфісковані, а бібліотекарів переслідується або й арештується.

Заведення української мови в народніх школах і вчительській семинарії, відчинення читалень і звернення сконфіскованих бібліотек — оце в першій мірі наші бажання, яких сповнення домагаємося від Вас в інтересі держави.

Держава має інтерес у тім, аби селянська верства була освічена й була в силі з почуттям національної гордости опертися анархічним елєментам, які не мають жадних скрупулів“.

Окрім того того самого дня були згадані посли в товариша міністра для національних меншостей Рудольфа Брандша теж у справі наших шкіл і читалень. На тій конференції був присутній і референт для славянських справ д-р Зеновій Пиклашану.

ЗАКАРПАТТЯ.

„Свобода“ знову орґаном християнсько-народньої партії.

Ужгородська тижнева ґазета „Свобода“ (давніше: „Наука“), що виходить уже 32-ий рік, появляється від 26. числа з 2. липня ц. р. знову як „орґан християнсько-народньої партії Підкарпатської Руси“. Передтим мала „Свобода“ кілька місяців такий підзаголовок: „орґан народнього напрямку на Підкарпатській Руси“. Очевидно, „Свобода“ й дальше заступає щиро народній напрям, а чому вернула до своїх попередніх позицій, про це в ній не находимо ніяких ближчих пояснень.

Руський Театр.

Руський Театр, т-во зар. з обм. пор. в Ужгороді, під дирекцією п. Миколи Аркаса, почавши

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 23. ЛИПНЯ 1931.

ІЛЬКО КАЛІЧАК. 2)

Курс старшинських аспірантів у Дайч-Ґаблі.

(Із книжки „Чехословацька Бриґада“.)

II.

Щоби спека науці не перешкоджала, комендант взявся на спосіб. Зарядив скоріше вставання і скоріше заняття. Зате заняття пополудні зачиналося цілу годину пізніше. Хоч між курсантами було всього двох, котрі в боях не брали жадної участи, то проте головну вагу кладено на впоряд, якого було 11 годин тижнево. Один раз 3 год. по собі, а чотири рази по 2 години. Теренознавство 3 год. (дві години разом, а 1 окремо). Полеві роботи 4 год., по дві години в тижні. Гарматні науки 2 год. Крім того було навчання української мови, історії і ґеоґрафії та спорту, але ці предмети через недостачу часу відтак з наукової програми счеркнули. Крім того вчили „військового правильника“ (австрійського) часть II., I., III., стріляння, про зброю, телефонічної служби, орґанізації війська й економічно-адміністративної служби.

Хоч таборові відносини були дуже невідрадні, сотник Кривенко на це абсолютно не зважав і курс провадив, як за мирних часів. У тому великому запалі забув він на найголовніший чинник, на який мусіли звертати увагу аж самі аспіранти. Щоби жовнір міг як слід сповняти свої обовязки, то до того треба йому в першу чергу добрих харчів. Харчі у школі були з початку досить добрі, одначе згодом гіршали й виявилися абсолютно недостаточними. Наслідком мозолистих вправ і твердого вишколу курсанти мусіли домагатися окремої кухні, писали службові листки і в імени своїх товаришів ставали до звіту. Зі справою зволікано, відкладано з дня на день, бо не було навіть потрібного кухаря. А харчі були дійсно лихі, так, що наслідки лихого відживлювання показалися дуже скоро. Недостача товщу й відживних вітамінів спричинила те, що на людей кинулася (також і в цілому таборі) курича сліпота. Аспіранти вийшли на тому найгірше. Від тресури й недоїдання стали вони підупадати на силах, лежати в лічниці і переставали ходити до школи. Сотник вправді нарікав на лікаря, що він є дуже „мягкого“ серця, одначе лікар бачив, у чому була причина такого стану. Він узнавав хорих і це мало до деякої міри добрі наслідки, бо команда прискорила улаштування окремої кухні для школи. Був найвищий час, бо аспіранти терпіли голод і збирали останні сили. Хоч вправи, наука і лихі харчі валили їх з ніг — вони все таки трималися. По довгих короводах перенесено вкінці аспірантів „на релютум“, це значить, що харчі діставали не в натурі, але в грошах, за котрі вони самі купували собі харчі, дещо додаючи свого власного гроша на їх поліпшення. Все те було трохи скомпліковане і тому аспіранти установили свою харчеву комісію. Головою і касієром був сам комендант школи, книговодчиком — підхор. Явдошняк, набірним — віст. Кречківський, а дозірним орґаном — булавний Антонюк.

Добитися власної кухні не було так легко. Сотник мусів стукати до цілого бриґадійного інтендантського апарату, котрий за ніщо в світі не хотів на це пристати, щоби школа діставала харчове на руки. І хоч інтендантура на цьому пункті була невмолима — то все таки мусіла уступити. Чеська стаційна команда розвязала цей спір так, що позволила на окрему кухню. Чужі йшли на руку!... За тиждень була кухня готова, були ліпші харчі, був теж добрий товщ, хоч кухар був, що правда, слабший.

Школа мала бути самостійним підвідділом, одначе до неї систематично втручалася як бриґада, так і I. піх. полк. Бриґада хотіла бути сувереном, а полк хотів зі школи мати свою самостійну сотню. Над школою мала надзір бригада, полк і комендант школи, котрий разом з дижурним старшиною по таборі провірював убікації. Сотник був дуже пильний, бо нераз і в ночі тамтуди заглянув... Хто не був на постелі, того призначував до звіту, а на другий день було зле. Зразу учням було до того порядку тяжко привикнути, одначе згодом і до того приноровилися. В ночі за табором не шукали пригод... Крім дижурних старшин приходили нераз на візитацію і вищі команданти. Школу оглядав між ін. комендант I. піх. полку майор Ваня; надзвичайно йому подобалася і було все в порядку. Не лиш свої, але й чужі „інспіцірували“ нашу школу. При кінці травня загостив сюди полк. чеського ген. штабу Г. Гібіш, перед котрим аспіранти йшли таким почесним походом, що полковник був видимо вдоволений, про що висказався з повною похвалою. Курсом заінтересувався був теж підполк. булави Мацельт, одначе курсисти були тоді у ліску на вправах, біля сільця Ляден. — Порядком у школі і поступом у науці живо цікавився і ген. Курманович. Бував на годині правильника ч. I. і III., прислухувався науці теренознавства, ставив питання, вимагав пояснення і звертав більшу увагу на практичне, ніж на теоретичне знання. Раз навіть вів годину стріляння і вдоволявся тим, що учні відповідали. Бачив фронтову практику...

Серед яких обставин аспіранти мусіли працювати, свідчить про це м. ін. і те, що **босі** ходили на вправи. При вправах підхор. Марґей обдер собі був ногу, дістав горячку й було враження, що дістане затроєння крови або тетану. Випадок цей минув на щастя без поважних наслідків. Наслідком браку взуття ціла школа перестала була ходити на вправи і щойно за тиждень могла продовжувати науку, тоді, як уже всі дістали черевики. Також одностроїв не було і їх заступлено паперовими(!) „гімнастьорками“ й такимиж штанами цеглястої барви. Не було тоді ні біля, ні добрих сінників, а простирала з тяжкою бідою вимінювано раз на шість неділь...

З днем 1. липня, тоді, як стрілецькі і старшинські табори чеські власти зредукували до мінімум, — життеві обставини страшенно погіршилися. Ті обставини довели до того, що деякі учителі стали занедбувати свої виклади і сотник сам мусів учити. Помалу ставав і він безрадний у такому хаосі, з тяжкою бідою заряджуючи біді там, де вистарчали його сили. Більшу вагу прикладав він у школі теренознавству, ніж впорядові, котрий курсантів в останньому часі пригнічував і добивав духово. Серед такої атмосфери школа не жила, але животіла. Ученики, котрі в ночі хотіли вчитися, не могли того робити, бо по одинацятій в ночі, заряд бараків заборонив світити електричними лямпами. Настали теж і дощі і стали затікати дрантиві бараки. Текло всюди, а в спальні була майже потопа. Сотник брався за голову, лазв цілий світ штурмував, де міг, одначе на всі його заходи були глухі ті, котрі могли хоч троха зарадити лихові.

(Докінчення буде)

від місяця березня ц. р. до 4. червня 1931 р. відогров 10 вистав, а саме 3 шкільні вистави, 1 військову і 6 публичних. Зі всіх вистав одержано зі вступного кч. 12.175.50. Збірка на театр в Ужгороді принесла до 1. травня 1931 кч. 1.135, в Хусті — кч. 215, в Мукачеві — 235 кч. Разом приходу було кч. 13.760.50. Видатків за десять вистав було всього кч. 18.926.50. Дефіцит кч. 5.165.80. Подавши це звідомлення до загального відома, адміністрація театру підчеркнула, що на покриття дефіциту не одержує ніяких субвенцій. Ціле підприємство веде сам директор М. Аркас на власний риск.

І там сектанти!

Дня 28. м. м. баптисти Підкрапатської Руси відбули свій зізд у Великих Лучках. На зізді було до 500 учасників.

Меліораційні роботи на Закарпатті.

Чсл. уряд призначив 30 міліонів ч. к. на меліораційні роботи на Закарпатті, аби таким робом піднести видатність тамошньої землі, збільшити її стан і спинити довіз хліба з чужини. Наразі зачинається праця на землях між Мукачевом та Ужгородом.

Вибори до громадських рад.

Міністерство внутрішніх справ у Празі видало розпорядок, у якому наказало виготовити виказ тих громад, де в осени відбудуться вибори. На Закарпатті буде таких громад ок. 2/3. Вибори до гром. рад на Закарпатті відбудуться, як і в цілій Чехословаччині, на основі такої самої системи, як вибори до парляменту.

——о——

З історії „Рідної Школи“.

(На маргінесі книжки Льва Ясінчука: „50 літ Рідної Школи“)

III.

Філії і кружки.

Клітинами в організації У. П. Т. є кружки. Кружки основувало У. П. Т. щойно на основі зміненого статуту з 1912 р. Передтим творив центральний виділ свої філії в краю. Право до основування філій надавав Т-ву вже його перший статут. Але виділи Т-ва не скоро використовували це своє статутове право. Головну діяльність розвивало Р. Т. П. в столиці краю, у Львові. А змагання виділів зацікавити провінцію справами Товариства вичерпувалися листуваннями з видніщими і рухливішими громадянами в краю, особистими звязками, при помочі власного органу та через уладжування зборів головного Товариства по більших провінціональних містах, як приміром в 1884 р. у Станиславові, в 1885 р. в Тернополі, в 1892 р. в Перемишлі, в 1900 р. знову у Станиславові. Але ці більші міста були довго глухі на потреби Педагогічного Т-ва та філій у себе не отвирали. Скорше відозвалися в тім напрямі малі місточка, а то й села.

І так перша філія „Руского Товариства Педагогічного“ повстала в місточку Щирці к. Львова в 1888 р. Збори тої першої філії відбулися 29. червня при співучасти делегатів виділу зі Львова — проф. А. Вахнянина та проф. Гр. Врецьони. Філія мала 32 членів, головно народніх учителів та сільських священиків. Відбувала вона педагогічні конференції, оснувала власну бібліотеку, але незабаром заснула і пробудилася аж в 1903 р. Друга філія Р. Т. П. повстала знов у малім місточку, а саме в Калуші 1894 р. Тогож самого року повстала третя філія в місточку Миколаєві н. Дн. В році 1895 повстала четверта філія в селі Грибовичі під Львовом та пята в Тернополі. Шесту філію основано 1896 р. в Рогатині, сему 1897 р. в Самборі, восьму 1899 р. в Станиславові, девяту тогож року в Коломиї, а десяту в Перемишлі в 1900 р. Відтак оснувано філії в першому 25-літті в такім порядку: в 1901 р. — в Буську, в 1903 р. — в Теребовлі, Заліщиках, Бережанах і Мостиськах, в 1904 р. — в Бібрці, Бучачі, Копичинцях, Олеську, Сокалі і Збаражі, в 1905 р. — в Золочеві, Косові, Дрогобичі, Скалаті, Стрию, Ярославі і Чорткові, в 1906 р. — в Городенці, Перемишлянах, Перегінську, Раві Руській і Тисьмениці. Отже за 25 літ існування Товариства основано 33 філії в краю, а з того найбільше в 1905 р., бо аж 7. Деякі філії творилися „для моди“, але не проявляли ніякої діяльности, як у Калуші, Миколаєві, Раві Руській. Зате добре розвивали свою діяльність у тому часі філії в Тернополі, Самборі, Станиславові, Коломиї, Буську і Грибовичах. На першому місці слід поставити з тих філій філію в Тернополі, яка заслуговує на спеціяльну монографію. Тернопільська філія зробила важний крок вперед в ідеольогії та організації Р. Т. П., бо відразу станула на становищі, що Р. Т. П. не може бути становим товариством українського учительства („справи виховання повинні обходити всі верстви народу“) та зрозуміла, що „Р. Т. П. має лиш тоді будучність перед собою, коли обійме якнайширші круги“. Ця філія уряджувала конференції для членів з рефератами, на яких вони розглядали шкільні справи, організувала свою бібліотеку, піддержувала товариське життя аматорськими виставами, забавами, концертами, підпомагала бідну тернопільську шкільну молодь, домагалася створення української гімназії в Тернополі. При філії утворився жіночий кружок, який занявся збірками на фонди філії, вів ручні роботи в захоронці, зорганізував курс неграмотних і т. п. Філія отворила бурсу в Тернополі, домагалася паралельних кляс при польській народній школі і т. д.

Інші філії також розвивали доволі енергійну діяльність та порушували справи, які властиво повинна була виконувати централя. Наприм. коломийська філія видала в 1900 р. поклик до народу в справі посилання дітей до *всяких* шкіл, а не лише до гімназій, та подала у відозві список тих шкіл, до яких повинен український нарід у першій мірі посилати свою молодь та умовини принаття до тих шкіл; самбірська філія бралася видавати „Педагогічні річники“, а станиславівська робила дуже енергійні заходи в справі відкриття української гімназії в Станиславові.

Щоби обєднати філії одною думкою і надати їх праці одноцільний напрям та щоби не допустити до розпорошення праці філіяльних виділів, уладив головний виділ 26. грудня 1906 р. у Львові *перший зізд делегатів філій*, на який явилося 42 відпоручників від 22 філій. Наради відбувалися під проводом голови перемиської філії проф. О. Яреми і на них обговорено напрямні праці на найближчий час щодо тактики і засобів. І тоді зарисувався між централею і провінцією розкол; делегати домагалися від централі якнайширшої децентралізації, а навіть були думки, щоби з філій створити *зовсім самостійні* педагогічні товариства, які щойно створили би для себе *союз* як централю. Зрозуміло, що такі домагання не зродилися з надмірної праці, поваги та помочи головного виділу у Львові для філій у краю. Філіяльні виділи переросли вже були тоді обсягом та енергією своєї праці головний виділ. Дальші філії по 1906 р., тобто в другому 25-літті, до 1912 р., тобто до зміни статуту зорганізовано отсі: в 1907 р. — в Болехові, Гвіздці, Комарні, Любачеві, Радехові і Турці н. Стр.; в 1908 р. — в Надвірній і Яворові; в 1909 р. — в Белзі, Бродах, Жидачеві і Камінці Струм.; в 1910 р. — в Горлицях (на Лемківщині), в Борщеві, Гусятині, Добромилі, Зборові й у Львові (ім. Ганни Барвінок); в 1911 р. — в Богородчанах, Солотвині та Чернелиці. Разом 21. Разом отже з попередніми 33, мало Р. Т. П. до 1911 р. включно 54 філії.

Після переведеної зміни статуту (1912 р.) перетворювалися попередні філії в *Кружки* У. П.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 23. ЛИПНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

З ПРОБЛЕМ ЛІТЕРАТУРИ.

Патріотична педагогія.

Гасло націоналізації літератури є наскрізь політичною тенденцією, так само як гасло її інтернаціоналізації. Критика, що підходить до твору з головною думкою: яке завдання виконує він з погляду патріотичного виховання, цікавиться у творі прикметами, які не рішають навіть про те, чи твір є взагалі літературний; це прикмети дидактичні.

З природного явища, що наші великі письменники причинилися до розбудження національної свідомости серед зросійщеної та спольщеної інтелігенції, політичні критики дійшли до живоглядного висновку, що література повинна виконувати наскрізь політичне завдання і що обовязком критики є підготовляти письменників до такого патріотичного діла.

Навіть педагогія, що поневолі мусить учити безпосередньо, заохочувати до предмету навчання, моралізувати та картати розуміє, що всі її гарні теоретичні принципи доводять у практиці до повної невдачі, коли вчитель починає занадто виразно та часто пригадувати похвальні принципи, коли стає проповідником і забагато говорить про необхідність виконування обовязків.

Критика, що хоче запрягти літературу до суспільної наколесниці заганяє і себе і літературу в сліпу вулицю. Письменник, що має справжній талант рідко (хіба в випадках безхарактерности або нужди) згодиться посухати суспільних зазивів і стати супереч [illegible] активних політиків і публіцистів. А до чого зводиться роля критики, коли вона врешті решт стверджує, що ось-такий письменник, такий-то твір служить національній справі? — не більш як до шкільної похвали: „добре, хлопче! пиши так далі!“ Адже навіть така похвала не має впливу на інших письменників як заохота; інтелігентні зрілі таланти не потрібують педагогів, а пересічні та вузькі не всилі піти за ніяким прикладом: усі їхні намагання, щоби поєднати тенденцію з літературним твором мусять скінчитися ще гіршою педагогією — популярною дидактикою.

Не кажемо, що педагогія або суспільна критика недоцільна або зайва; вони виконують одну із суспільних функцій, інтелігентно або по дурному, залежно від освіти та світогляду критиків-вихователів; вони можуть виховувати нове покоління не маючи найменшого впливу на літературу або мати вплив навіть на розвиток талантів, завдяки спротивові, що будиться в молодих душах, збунтованих проти короткозорої, банальної повчальности. Часто саме така провінціональна повчальність може дати кращі наслідки, ніж зразкова система виховання, яка хоче довести молодь до заздалегідь покладеної мети.

З усім тим усі ці методи та наслідки не мають нічого спільного із питаннями літератури. Шукати в літературних творах суспільно-політичної тенденції та на її підставі їх оцінювати це так само як шукати в політичних промовах або заявах літературних прикмет. Політична промова або брошура матиме непомірно більшу вартість, коли вона написана літературно або навіть із літературним талантом; літературний твір зостає на своїй вартости, коли він охоплює суспільно-політичні питання якоїсь доби, бо має ще вартість в іншій ділянці, а проте заслуг суспільно-політичної діяльности не можна оцінювати літературними критеріями ані літературної праці критеріями суспільно-політичними.

Критики, що журяться здоровлям нації можуть із таким самим правом як лікарі піддати якнайточнішій аналізі твори рідної літератури і видати про них осуд зі становища тієї ділянки праці, яка їх найближче цікавить. Коли вони заявляють, що роблять це в імя вищих національних ідеалів та при всій щирості намірів вони не найшли сильнішого аргументу як лікар, який здавав би справоздання із літературних творів зі становища, чи герої в них змальовані — нормальні; чи ведуть життя згідно із приписами гигієни. Студія вченого лікаря про літературний твір може бути не менше вартісна як погляди талановитого письменника про гигієну. Автім зиємо, що бодай половину архитворів з усесвітньої літератури треба би признати шкідливими, якщо прикласти би до них таку важну ідею як ідея фізичного та психічного здоровля. 90 відсотків героїв із найкращих творів літератури, що стають для нас джерелом духової обнови не принялаб комісія при військовій бранці як неприпатних до оборони батьківщини перед ворогом!

Письменник, який хотів би змалювати нам ідеальний зразок здорової людини згідно із науковими принципами гигієни, фізіольогії та психопатольогії поклав би собі менш-більше таке саме завдання як учений лікар, що хотів би написати підручник гигієни віршом.

Т. Крім цього повставали нові кружки. І так в 1912 р. — у Львові кружок ім. Короля Данила, в 1913 р. — у Львові кружок Бурсовий, в 1914 р. — у Львові кружок ім. Т. Шевченка, кружок ім. князя Льва та в Ходорові жіночий кружок У. П. Т. — разом 5, що з попередніми 54 дає число 59 до війни.

Кожний з тих кружків виконував поважну діяльність. Деякі з них поширили свою діяльність на цілу околицю; з них на перше місце вибивався кружок у Городенці, який оснував приватну гімназію. Щоби забезпечити гімназії існування, тобто наплив молоді і матеріяльну допомогу з повіту, засів кружок свій повіт цілим рядом зорганізованих сільських кружків, а саме в 1912 р. — в Серафинцях і Стрільчу, в 1913 р. — в Поточиськах, Глерикові, Тишківцях, Чортівці, Вікні й Торговиці, в 1914 р. — в Топорівцях, Ясенові, Пільному, Оліеві й Королівці — разом 12. Так поступали й інші повітові кружки, тобто давні філії.

Воєнний час припинив діяльність кружків. Але як тільки де була змога відновити діяльність, то кружки віджили ще й з новою енергією, яка проявлялася в закладанні власних прив. шкіл.

У перших повоєнних роках аж до 1924 р., тобто до зміни статуту, було з організацією і діяльністю кружків У. П. Т. дуже тяжко. Всіх кружків було *61*. Але вже в 1925 р. число кружків зросло на 219, в 1926 р. дійшло число кружків уже до 337, в 1927 р. до 381, в 1928 р. число кружків виносило вже 499, в 1929 р. — 588, а в 1930 р. — було вже 593 кружки.

Коли отже порівняємо ці числа, а саме, що в першому 25-літті було 33 філії (кружків), у довоєнним (до 1914 р.) часі — 59, до 1921 р., тобто за 40 літ існування — 61, а за десять повоєнних літ добігло число кружків до 593, то побачимо, що за останніх 10 повоєнних літ збільшилося число кружків (філій) на *532*, тобто майже 10 разів стільки, що за повних 40 попередніх літ існування Товариства.

Колиб ми мали витягнути висновки вже з цього зіставлення розросту організаційних клітин Товариства та з попереднього зросту числа членів, то для передвоєнних виділів У. П. Т., а тимсамим і його діячів-провідників ці висновки мусілиб випасти зовсім відємно. Тому зачекаймо і зберім підсумки праці — в ділянці шкільництва.

С. Перський.

Світ буде „наш".

В робітничих дільницях Москви відбуваються демонстраційні віча, влаштовані районовими ячейками комуністичної партії в справі фінансового краху в Німеччині. Більшовицькі агітатори виголошують тріюмфальні промови, що західноевропейський капіталізм находиться на березі цілковитої руїни. На прапорах і таблицях видно написи: „Ще хвилина, а цілий світ буде наш!" „Революцією в Німеччині збудуємо радянську владу на цілому світі"

Обережно з виїздом до Франції.

Товариство Опіки над Українськими Емігрантами і його Інформаційні Бюра дістають в останніх часах багато письменних і особистих запитань про заробітки у Франції і в справі виїзду туди. Щоби не ширилося баламуцтво і щоби охоронити наших еміґрантів перед мантійством ріжних агентів, подаємо до загального відома, що запотребування у Франції на робітників з Польщі є в останніх часах дуже мале. До фабрик, копалень і інших промислових підприємств наслідком зростаючого безробіття і натиску французьких робітничих організацій французький уряд видає дуже мало дозволів на приїзд нових заграничних робітників до праці. З причини спізненої літньої пори вменьшується також запотребування на робітників на ріллі.

Французька іміграційна місія в Варшаві дістає місячно яких 1.500—2.000 запотребувань на робітників з цілої Польщі. Це запотребування розділює Еміграційний Уряд в Варшаві на поодинокі Державні Бюра Посередництва Праці, а ті знову на поодинокі повіти. З цего виходить, що на кожний поодинокий повіт може припасти дуже невелике число, а буває таке, що на деякі повіти взагалі нічого не припаде. Так, наприклад, в місяці липні не визначено ніякого континґенту на всі повіти львівського, станиславівського, тернопільського, волинського і люблинського воєвідства і з цих воєвідств ніхто не виїде в місяці липні на контингент до Франції.

Поза контингентом можуть виїхати тільки ці робітники, для яких надішлють поіменні візвання або контракти французькі роботодавці. Вироблення таких поіменних візвань получене є з більшими труднощами, як виїзд на контингент. Тому наші робітники не повинні даватися туманити ріжним приватним аґентам як краєвим, так і французьким, будьто вони за високою винагородою вистараються для них контракти до Франції. Коли якийсь робітник має повідомлення від своєї рідні або приятелів, які працюють у Франції, що є можність примістити його там при праці, то він повинен звертатися до Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами або до його Інформаційних Бюр, а ті провірять, чи така можність є, а коли так, то допоможуть йому до узискання контракту і виїзду.

Взагалі можливости виїзду на заробітки до Франції для більшої скількости робітників є тепер малі і не можна привязувати до них великих надій. З рахунком виїзду до Франції треба бути дуже обережним, бо в противному разі наразяться кандидати на виїзд на втрати і розчарування.

(„Український Еміґрант").

Центральне бюро для експорту збіжа.

У звязку з виповідженням Німеччиною житної умови польський уряд старається здобути інші ринки для експорту збіжа. Задля цього рішено зорганізувати центральне бюро продажі жита на вивіз, в якому буде сконцентрований також експорт пшениці. Бюро буде спілкою з обмеженою відповідальністю. Учасниками в цій спілці будуть: в одній третині державне заведення збіжевого промислу, а у двох третинах Союз експортерів збіжжа. Бюро розпічне діяльність в другій половині серпня. Як пишуть польські ґазети, бюро має в пляні вивозити до скандинавських і балтійських держав, а також до полудневих країв.

—o—

Світ відчуває потребу чудес.

З приводу беатифікаційного декрету Катерини Лябур, шаритки, папа виголосив промову, в якій зазначив, що світ відчуває тепер більше, ніж колинебудь потребу чудес. Першим чудом, про яке слід молитися, нехай буде те, щоби сліпі прозріли, щоби бачили ті, хто не розуміє та не чує. Ті саме не повинні говорити про те, чого не знають. Не хочемо похвал, але хочемо, щоб не осуджували нас, не знаючи. Перед уділенням свого благословенства папа повторив: Благаємо Провидіння мати довіря, а осягнемо те, щоби ті, що не хотять бачити, прозріли.

Градова буря.

З Любачівщини пишуть нам: Дня 16. ц. м. лютувала в нашому повіті буря з градом, що знищила на 80 проц. поля в с. Синявці, а на 100 проц. в с. Куровиці і в присілку Каплаші. Буря знищила також багато будинків і масу дерев, які повиривала з корінням. Є також немало жертв у худобі від граду. Разом з бурею пройшла над тою околицею повітряна труба, що в деяких місцях знищила все до чиста. М. ін. захопила ця труба частину ліса біля згаданого присілка, де на просторі 3 морґів не залишилося ані одно дерево!

Градова буря перейшла 14. ц. м. над селами Орішин, Грушець, Яремковичі і Милятин пов. Володимир. Знищила до тла засіви, завалила кілька стоділ і зірвала багато дахів.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 23. ЛИПНЯ 1931.

Д-Р АНДРІЙ ЛАСТОВЕЦЬКИЙ

Ціль Пікарового лету.

(Докінчення)

Мілікен виконував поміри йонізації, викликаної космічними промінями в атмосфері, в той спосіб, що випускав в атмосферу пару бальоників, наповнених воднем[1]). Ця пара бальоників двигала малий апарат, що автоматично записував температуру, атмосферичне тиснення і скорість розряджения електроскопу. Найбільша висота, яку осягнула одна пара бальоників, виносила 15,5 км. Однак результати, одержані **Мілікеном**, не згоджуються з результатами **Гесса** і **Кольгерстера**, а саме йонізація атмосфери, викликана промінями **Гесса**, виходить при тій самій висоті у **Мілікена** 4 рази менша, ніж у **Гесса** і **Кольгерстера**. **Мілікен** твердив, що европейські вчені помилилися, однак нині признає[2]), що їх результати є правдиві, а причина незгідности його вислідів з їхніми лежить в тому, що по поглядам **Мілікена** між 9-им і 15-им кільометром атмосфери істнує максімум йонізації, викликаної промінями **Гесса**. В верствах атмосфери, вищих ніж 15 км., ця йонізація повинна значно зменшитися. Цей погляд **Мілікена** на істнування максімум йонізації є рівночасно одним із стовпів, на яких держиться його широка гіпотеза[3]) про повстання космічних промінів. А саме **Мілікен** припускає всупереч іншим ученим (головно всупереч поглядам англійців **Содде і Джінса**), що ультрапромені повстають внаслідок **творення атомів** у міжзоряних просторах з протонів, себто з ядер водня (напр. 4 ядра водня дають атом гелю, 16 протонів атом кисня, 25 протонів атом заліза і т. д.). Надвишка маси при такім творенню переходить саме в космічне промінювання.

З вище сказаного бачимо, що висліди обсервацій, пороблених кільканацять разів особисто **Гессом** і **Кольгерстером**, не згоджуються з вислідами записів автоматичних апаратів **Мілікена**. Крім цього Мілікенова гіпотеза щодо походження космічного промінювання спирається між іншим на істнуванню максімум йонізації між 9-им і 15-им км. атмосфери. Насувається питання, хто саме має рацію? Чи **Гесс з Кольгерстером** чи **Мілікен**, що умів навіть витворити прегарну гіпотезу про повстання промінювання взагалі? Чи врешті можемо говорити про максімум йонізації між 9-им і 15-им км. атмосфери?

Відповідь на ці питання може дати лише додатковий експеримент, а саме як найдокладніший **особистий** помір, переведений на дотичних висотах. І саме головним завданням лету до стратосфери перебуваючого постійно в Бельгії швайцарського вченого проф. **Пікара** було переведення як найдокладніших помірів атмосферичної йонізації, викликаної ділянням космічних промінів.

„Національна фундація наукових дослідів у Брюссель" дала фінансову допомогу на виконання свобідного бальону в німецькій фабриці бальонів **Рідінгера** в Авгсбургу по плянам проф. **Пікара**. Обєм виповненого воднем бальону виносив 14 тисяч шестистінних метрів, найбільший промінь його мав 30 м. Оригінальною річю в плянах **Пікара** було вжиття алюмінієвої кулі. Безпека її була чотирократна. Крім цього вона була щільно замкнена, так, що летуни, як в ній перебували, не підлягали змінам атмосферичного тиснення і могли без великих труднощів переводити поміри. Одна половина цієї кулистої ґондолі була зверху помальована на чорно, друга половина була цілком гладка. При помочі зовні уміщеного мотору ґондолю можна було обертати так, щоб в разі потреби на чорно помальована половина була звернена до сонця і щоб в цей спосіб заабсорбувала деяку кількість тепла, потрібну до скомпензування низької зовнішньої температури. Під ґондолею находився пневматичний перстень, котрого завданням було злагіднити зударення кулі з землею підчас причалювання. На випадок знищення бальону огнем або громом отвирався спеціяльний охоронний прилад, який не дозволяв ґондолі падати нагло до долу. В кулі були приміщені всі наукові апарати потрібні **Пікарові**. Барометри і варіометри до міряння скорости лету в гору й опадання бальону були получені ґумовими вужами з повітрям на зовні кулі. Крім цього швайцарський аероклюб достарчив **Пікарові** запльомбованих барографів для контролі осягненої ним висоти.

Сам лет відбувся щасливо 27. травня ц. р. з подвіря фабрики **Рідінгера** в Авгсбургу в 4. годині. В 25 мінутах проф. **Пікар** зі своїм асистентом інж. **Кіпфером** опинилися на висоті 15.000 метрів. Ще підчас відлету виявилось, що одно віконце не прилягало щільно до своїх рамок. Тому учені мусіли направляти його, заліплюючи щілину спеціяльним кітом. Управа фабрики побоювалась, щоби звичайні шнури, які придержують бальон на землі підчас його спочинку, не порвались тому, що обем бальона був дуже великий. З цієї причини управа фабрики казала причепити до „чуба" бальону додаткові посторонки. Підчас відлету робітники не вспіли відчепити тих посторонків і вони так замотались підчас лету довкола бльоку, який мав відчинити вентиль до випуску ґазу, що оба учені не могли по осягненню означеної висоти ніяким чином злетіти на долину. Щойно по заході

[1]) R. A. Millikan, Phys. Rev. 27, 353, 1926.
[2]) Phys. Rev. 37, 235, 1931.
[3]) Science 123. 1. 1931; Nature 127, 167. 1931.

ОСТАННІ ВІСТИ

ШПИГУНСЬКА АФЕРА У ВАРШАВІ.

Дальші арештування.

Шпигунська афера б. майора Дембковського кинула світло на ролю заступника військового большовицького аташе Богобоя, який розвинув у Польщі величезну шпигунську акцію. Польські власти переводять арештування багатьох осіб, замішаних у цю аферу. Між ними арештовано інж. Станішевського у Вильні, куди втік перед арештуванням з Варшави. Підчас ревізії знайдено при нім багато документів, які безумовно потверджують його участь у шпигунській афері. Знайдено теж прецезійний фотографічний апарат, який мав одержати інж. Станішевський нібито від „пана Романа". Виявилося, що цим „паном Романом" був заступник аташе Богобой. Інж. Станішевський був зайнятий в одній з фабрик амуниції в Скаржиськах і в Радомю. Стверджено, що вже від кількох років інж. Станішевський співробітничав з Богобоем. З його доручення їздив до Анґлії, де організував безуспішно саботажі в анґлійських фабриках амуниції. Арештовано багато інших осіб, які з ним співпрацювали. Їх прізвища держать покищо в тайні.

ВАЖНІ НАРАДИ В ЛЬОНДОНІ.

У вівторок 21. липня ц. р. відбувалися далі наради представників 7 держав у салі Форейн Офіс, яка сусідує безпосередньо з історичною вже салею Льокарна. На конференції дійшло до порозуміння, що Німеччині слід уділити кредитів. Стімсон запевнював, що Америка не лише не вицофує кредитів з Німеччини, але навпаки — збільшує їх тепер. Американські банки дуже радо прийдуть з більшою грошевою допомогою Німеччині, але під умовою, що банки інших держав зроблять таксамо. По 3-годинних нарадах оголошено комунікат, який стверджує, що конференція розглядала методи міжнародньої фінансової співпраці, яка привернула би довіря до господарської рівноваги Німеччини. Пополуднева конференція тягнулася аж 6 годин, але не принесла ніяких позитивних вислідів.

СТРАШНИЙ ГУРАҐАН У ЛЮБЛИНІ.

У вівтрок 21. липня ц. р. лютував у Люблині страшний гураґан, який наніс великі шкоди. Гураґан позривав дахи з багатьох домів. У Броновіцьким міськім парку повиривав майже всі дерева з корінням та затарасував ними міст, який веде до Замостя. Телефонічні стовпи поломані, а залізні телефонічні проводи покручені і понищені. В багатьох домах повилітали всі вікна. На залізничій стації гураґан перекинув 8 товарових вагонів, кілька фабричних коминів і міський автобус. Дорожкаря Берґмана, що їхав з трьома пасажирами, гураґан кинув з такою силою на фабрику, що він негайно помер. Військо і пожежна сторожа ведуть рятункову акцію. Є аж три особи вбиті, 11 тяжко, а 12 легко ранених. Також в околиці заподіяв гураґан страшні шкоди, понищивши господарські будинки в багатьох селах. До Люблина приїхав віцемінїстр праці і суспільної опіки Тадей Шубартович, щоб перековатися про розміри знищення.

сонця бальон став опадати внаслідок охолоджения водня. Остаточно 28. травня в 21. год. бальон осів на гурґлівськім ледняку в ецтальських Альпах в Тиролю, докладно 150 км. на полуднє від Авґсбурґу, осягнувши максимальну висоту 16 км.

Додатковим завданням лету **Пікара** було дослідження при помочі докладних помірів температури, атмосферичного тиснення, вогкости і складників повітря в стратосфері, — практичних можливостей повітряної комунікації в стратосфері, тим більше, що приготовчі теоретичні праці в цім напрямі поробили саме недавно французи **Ґарсо, Беґаґ** і **Ріше. Пікар** і **Кіпфер** твердять, що їм удалося виконати всі намічені ними поміри, які вони незадовго оголосить в наукових журналах. З часописних відомостей можу подати тільки те, що вартість атмосферичного тиснення на висотах, осягнених **Пікаром і Кіпфером,** є тільки одною десятою частиною вартости атмосферичного тиснення на землі, підчас коли температура зовні кулі виносила —60° С, внутрі кулі +40° С.

Хоч проф. **Пікар** і інж. **Кіпфер** мали слідуючих славних попередників: німців **Берзона** і **Зюріґа,** що в 1901—1928 роках долетіли бальоном до висоти 10.800 м. і поробили поміри атмосферичного тиснення, француза **Калізо,** що в серпні 1926 року залетів літаком на висоту 12.066 м., й американця **Грея,** що осягнув бальоном висоту 12.950 м. та згинув в однім зі слідуючих летів, всетаки є вони першими людьми, що зуміли вдертися **глибоко** в стратосферу. Без сумніву їх лет причиниться, як не до остаточного рішення справи космічного промінювання, то принайменше до ще основнішого студіювання цієї прецікавої справи, а рівночасно доповнить ці відомости, що їх про стратосферу мають метеорольоги на основі помірів, переведених самозаписуючими апаратами на бальонах без пільотів.

НОВИНКИ

— **Які будуть жнива?** На основі помічень центрального т-ва Рільничих спілок у Варшаві цьогорічні збори представляються взагалі добре. Збір жита виходить трохи слабше ніж торік, зате збір пшениці дорівнює торічньому а навіть буде кращий. Збір буряків і бараболі в сторонах, де були дощі, заповідається знаменито. Капуста також буде гарна.

— **Готівкою і матеріялами.** У фабриці сукна Крікс і Вольф у Бельську застрайкувало 260 робітників. Страйк скінчився угодою, на основі якої дирекція згодилася виплачувати в 70 проц. готівкою, а в 30 проц. суконними матеріялами. Робітники мають право вибирати собі матеріяли.

— **Крівавий спорт.** Підчас останнього мечу між Україною і Світезю у Львові прийшло між публикою до бійки, з якої Яків Рибка вийшов з розваленою головою. Воєвничий настрій панував у Ярославі підчас мячевих змагань між місцевою дружиною і перемиською. Публика побила суддю Татарського за сторонничість так, що він під охороною поліції і переодітий вийшов із грища.

— **Дики зїдають селянську працю.** В Уклині на Закарпатті звалилася 7. ц. м. вечором ціла череда диких свиней на селянські поля з бараболею. Було щось 35 диків. Куди перейшли, поле ставало чорне. Перерили все до чиста. В той час селянин Микола Тацей стеріг своєї праці в полі. Коли прийшли дики, він криком хотів вигнати їх з бараболі. Дики з піднесеними рилами кинулися на нього, почали кусати і мало його не зїли. Тільки з тяжкою бідою удалося йому втечи. Так налякався і знесилився втечою, що тепер лежить хорий. Отже дики цілими чередами нищать селянську працю, а чехословацький уряд заборонив селянам держати зброю. Подібні відносини панують, як відомо, також по нашому боці Карпат.

— **Всюди ощадність.** Міністерство скарбу знесло пашпорти зі зниженою оплатою для збірних прогульок за границю. Всіх має обовязувати пашпорт з нормальною оплатою.

— **Бандитизм на залізницях.** У поспішному потязі між Познанем і Вашавою до переділу другої кляси, в якому їхав інж. Ґрудзінський з жінкою, вдерся якийсь опришок, захопив з полиці касетку з дороцінностями і вибіг. За ним побігла п. Ґрудзінська і на кінці потягу звела боротьбу, наслідком якої обоє мало не випали на шини. На оборону жінки прибіг вкінці Ґрудзінський і врятував її від смерти, а тимчасом опришок з касеткою вискочив. У тім самім часі другий бандит украв з переділу велику валізу з річами і також вискочив. Слідство викрило, що бандити мали третього спільника, який способом, відомим тільки залізничій службі, звільнив рух потягу та уможливив усім трьом утечу. Поліція покищо не попала ще на їх сліди.

— **Приємні враження** винесла прогулька 13 асистентів пшібрамської гірничої академії до Львова. Коли на головному двірці витали їх промовами представники львівських наукових кол, чотири злодії окружили одного з прогульковців, інж. Венґляву, створюючи штучний стиск, і вкрали йому з кишені портфель з більшою квотою. Але на його щастя бачив це поліціянт і арештував чотирьох злодіїв, від яких відобрано всі гроші. Опісля чеські прогульковці на кожному кроці пильнувалися перед львівськими злодіями.

— **Не все золото, що блищиться.** Михайло Микита зі Стрия приїхав до Львова за орудками і на вул. Городецькій заступили йому дорогу два людці. Один із них представився за чеха і предложив йому на продаж дві золоті обручки та ланцюшок за ціну 90 зол. Микиті здавалося, що ті річи мають далеко більшу вартість, отже не багато думаючи, він заплатив мерщій 90 зол. і пішов до найближчого склепу золотника. Тут сказали йому, що ті річи зі звичайної мосяжної бляхи і не варті більше як пів золотого. Ошуканий пішов на поліцію, щоби шукала за обманцями, але шукай вітра в полі. Скільки людей впало вже жертвою такого обманства, а проте все ще находяться легкодухи, що вірять дурисвітам.

— **Скритовбивство.** До мешкання Григорія Малицького, громадського урядовця в Мостах Великих, стріляв хтось у ночі крізь вікно. Малицький сидів на ліжку і читав газету. Куля пробила йому груди так, що Малицького взяли на фіру і повезли до шпиталю у Жовкві однак по дорозі він помер. Мав 32 роки. Підозрівають, що впав жертвою політичних порахунків, бо хоч українець родом, держав з поляками. Арештовано кількох українців.

— **Розбили пусту касу.** До реміснчої палати при вул. Костельній у Львові вломилися злодії, в надії, що обловляться грішми. Однак сильно розчарувалися, коли, розбивши касу, не найшли в ній ані сотика.

— **Син убив батька.** В селі Полкині, пов. Ярослав, 26-літній Владислав Череда убив кількома ударами сокири свого 67-літнього батька. Посварилися через мачоху, яка підюджувала старого проти пасерба.

— **Краща смерть ніж незгода з жінкою.** Стефан Возьний, візник із Давидова коло Львова посварився з жінкою і так цю пригоду взяв собі до серця, що вистрілом з короткого кріса відобрав собі життя.

— **Промоції.** П. Ірина Сімович з Рожнова осягнула 9. ц. м. на краківському університеті диплом доктора медицини. — На томуж університеті одержали диплом маґістра прав: Микола Бараболяк, Михайло Білоскурський, Теодор Данилів, Данюк, Олександер Лавецький, Мирон Лушпинський, Юліян Максимович, Іван Мойсей, Навроцький, Ярослав Падох, Маріян Пасічинський, Микола Петрунів, Іван Сондей, Остап Фелик, Ярослав Чировський.

Дописи.

СТОРОНЯТИН, ПОВ. ЛЬВІВ. (Чит. „Просвіта". — Розвязання руханково-пожарничого т-ва „Луг" та цікаві мотиви відкинення статутів т-ва „Сокіл". — Будова кооперативного дому). В останніх трьох роках діяльність виділу чит. „Просвіта" в с. Сторонятині була завмерла. Щойно з весною ц. р. новий виділ зумів розвинути живу освітньо-культурну діяльність, згуртувати молодь та притягнути також старших громадян до праці. Тепер у читальні кипить життя. Не зважаючи на горячу працю в полі, молодь і старші громадяни майже що вечора сходяться до читальні, щоби бодай перечитати ґазету. Аматорський гурток при читальні уладив від квітня ц. р. три вистави. Дві відограв у с. Сторонятині (комедію „Мартин Боруля" і драму „Хмари"), — а з третьою їздив на гостинні виступи до місточка Яричів Новий. Матеріяльний успіх цеї поїздки дуже малий. Головною перешкодою в поглибленні освітньої праці в селі є недостача власної домівки. Дотеперішню домівку читальні в громадському домі замкнено від відомих подій минулої осени м. р. та віддано до вжитку школі, хоч до того часу згідно з умовою виділу чит. та гром. ради домівка була спільною для читальні і школи. По осінних подіях поліція заборонила сходитися просвітянцям далі в дотеперішній домівці. Тому виділ віднаймив хату у свідомого селянина О. Яворовського за невеличкою оплатою. Останні дві вистави відбулися в стодолі селянина Володимира Хомяка. Крім того виділ уладив уже два фестини; перший в червні, який не повівся тому, що того дня була велика злива; другий 12. липня ц. р. — з доволі великим успіхом. На фестині пригравала орхестра з Підборець, яка своєю доброю грою, та карністю грачів, дійсно імпонувала. Підчас фестину відбулися теж мячеві змагання між молодю с. Сторонятина і с. Сулимова. В обох дружинах більшість грачів — це ґімназіяльні ученики і студенти, уроженці цих сіл, решта селяни. Змагання покінчилися побідою дружини с. Сторонятина 7 : 5. Про техніку гри не доводиться говорити, зате грачі з обох сіл грали дуже амбітно, інтеліґентно і тому збирали заслужені оплески. — Прикро вражала присутніх на фестині відсутність руханкових вправ сільської молоді, яка минулими роками разом з молодю сусідніх сіл на фестинах захоплювала гостей гарними ритмічними вправами. Тепер адміністраційні власти порозвязували по відомих подіях м. р. рух.-пож. т-ва „Луг" у цілій околиці. Як мотиви розвязання „Лугу" в Сторонятині подало львівське воєвідство „пшекрочене статутовеґо закресу дзялання". Селяни негайно по розвязанні т-ва „Луг" внесли до воєвідства статути т-ва „Сокіл". На це прохання надіслало воєвідство відмовну відповідь з цікавими мотивами і тому наводимо її в цілости, як документ часу: „Starostwo powiatowe we Lwowie. L.: 109/Sokil. Lwów.

dnia 23. VI. 1931 r. Do P. P. Założycieli Stow. p. n. Gimnastyczne T-wo „Sokil" w Stroniatynie do rąk pana Andrzeja Borowyka w Stroniatynie. Urząd Wojewódzki lwowski reskryptem z dnia 23. VI. 1931 r. L. 37/15/Sokił/31 orzekł, że nie może przyjąć do zatwierdzającej wiadomości zgłoszenia o zamiarze założenia projektowanego stowarzyszenia i w następstwie tegoż na mocy § 6. ustawy z 15. listopada 1877 Dz. ust. p. Nr. 134. zakazuje zawiązania tego stowarzyszenia według osnowy załączonego zarysu statutu, ponieważ z zarysem statutu i w związku z nim z towarzyszących okoliczności okazuje się, że projektowane stowarzyszenie miałoby być wznowieniem stowarzyszenia p. n. „Towarzystwo gimnastyczne i ogniowa straż "Łuh" z siedzibą w Stroniatynie, rozwiązanego reskryptem Urzędu Wojewódzkiego z dnia 8. I 1931 r. L. BP. 126/14/Łuh/30 z powodu przekroczenia statutowego zakresu działania. Wobec tego zamiar założenia projektowanego stowarzyszenia jest obejściem zarządzenia władzy, co przedstawia się jako przeciwne prawu. Od tego orzeczenia wolno wnieść odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, króre podać należy do Urzędu Wojewódzkiegc przez tut. Starostwo w ciągu 14 dni, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia. Starosta powiatowy lwowski: Czesław Eckhardt". Тому при читальні зорганізовано покищо спортову секцію копаного мяча і відбиванки. — Завдяки запалові, який розбудив між старшим громадянством і молодю новоприбувший молодий ідейний провідник, о. Михайло Пашківський, кооператива в Стронятині приступає до будови власного дому, Тому управа кооперативи „Злука" запропонувала громадській раді продати їй кусень громадського неужитку під будову. Громадська рада згодилася на це. Одначе Повітова Рада у Львові відкинула прохання кооперативи з формальних причин, нібито тому, що в проханні не означено поверхні площі під будову ані її ціни. Внесено друге прохання з усуненим зазначених недостач, але покищо нема ніякої відповіди. Та селяни не зражуються цими невдачами і бадьоро змагають до осягнення своєї мети з вірою, що всі труднощі поборють. Вельми відрадним явищем у наших змаганнях є те, що місцеві студенти, а саме І. Благацький, Я. Хомяк та В. Кураш посвячують весь свій вільний час і знання для праці над усвідомленням наймолодшого брата. Це найкраща запорука гарного розвою села

—o—

СПОРТ.

19. 7. Станиславів. Гірка—Пролом 1:0 (0:0).

Останні свої змагання за мистецтво Пролом програв, хоча на основі гри міг їх виграти навіть з ріжницею 3—4 воріт. Цим разом був до нічого напад, в якому Якібчук тільки перешкоджав іншим, а Новицький майже не істнував на грищі. Пролом мав безперечно більше з гри; щож, коли сім мурованих позицій не використано! Вправді й Гірка могла стріляти більше, та в кожному разі вислід повинен би звучати 7:3. Рішаючі ворота стрілив Набельський, використовуючи дуже притомно блуд противника. Склад Пролому: Андріїшин, Росяк, Кардаш; Стеткевич І, Бриндзей, Гаврилів; Демянчук, Кернякевич ІІ, Новицький, Попель, Якібчук.

На 10 розіграних змагань за мист. вирішив Пролом у свою користь тільки 3 (з Гакоахом 3:2, з Єдністю 3:0 і 3:0). Нерозіграних було теж 3 (зі 49 п. п. 4:4, зі Станиславовією 3:3 і 4:4). Врешті 4 програні (з Гіркою 3:4 і 0:1, з Гакоахом 0:1 і з 49 п. п. 1:2). Остаточний білянс: 10 змагань, 9 пунктів, в. в. 24:21. Пролом здобув 4-е місце за Гіркою, Станиславовією і 49 п. п., а перед Гакоахом і Єдністю. **Т. Л.**

Дрогобич. Підгіря—Стшелец 3:1 (3:0).

В неділю 19. липня ц. р. розіграло Т. С. Т. „Підгіря" з Дрогобича змагання копаного мяча з найліпшою польською дружиною С. К. „Стшелец" з Борислава з вислідом 3:1 (3:0) на користь „Підгіря". „Підгіря" мало дуже поважного й амбітного противника, який старався всіми силами задержати на дальше першенство в грі копаного мяча нафтового басейну, граючи ще до того на своїй площі. Одначе всі граві „Підгіря", себто напад: Воробець, Сиротяк, Масишин, Кіцила І., Дорожівський, поміч: Гавдяк, Кіцила ІІ., Жук, дальше оборона: Дуцько, Кобільник, а в першій мірі воротар Микитин виказали тільки фізичної і технічної справности, а вкінці й амбіції, що з легкістю ліквідували всі комбінації противника. За це їх дуже часто значне число видців (поверх 200) оплескувало. Ворота для „Підгіря" стріляли: Кіцила І. (2) Сиротяк (1).

Оснування жіночої спорт. секції при Т. С. Т. „Підгіря" в Дрогобичі.

Заходом гуртка ідейних спортовичок відбулися в Дрогобичі в суботу 11. липня ц. р. установчі загальні збори жіночої спортової секції при Т. С. Т. „Підгіря" в Дрогобичі, на яких: 1) вибрано виділ у складі: голова Дом. Шміґельська, заст. голови Наталія Кашубівна, секретар Оля Городиська, скарбник Дара Копюбівна, спортова референтка-інструктор Катруся Підлавська, студ. академії фізичного виховання в Кракові, 2) рішено розвинути якнайширшу діяльність для згуртування значного числа дійсних членів, кермуючися при тому засадою: якість, а не чисельність. Члени вище згаданої секції почали вже на місцевій спортовій військовій площі постійні легко-атлетичні вправи і спортові гри. Є надія, що заснування жіночої спортової секції в Дрогобичі вплине у значній мірі на оживлення діяльности Т-ва, в першій мірі його спортових мужеських секцій, які не мали досі поважного спортового конкурента. А таким може стати вже небавком відоме зі своєї солідности і точности у виконуванні своїх обовязків українське жіноцтво в нашому місті.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Масдосоюз" платив кооперативам дня 21 VII. 1931 р. масло експортове пріма 3·50 зол., масло десерове пріма 3·30 зол., літра молока 22—24 сот., літра сметани 1·20 зол., копа яєць 4·50—4·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Театр Атенеум з Варшави розпочинає вже завтра, 22. ц. м. 4-дневу гостину на сцені Великого Театру у Львові. Всі чотири вистави виповнить комедія англійського письменника Джона Ґальсвортія „Голубине серце", що користувалася у Варшаві великим успіхом.

Вже 28. липня ц. р. розпочинає кількатижневу гостину на сцені Великого Театру один з чолових варшавських ревієвих театрів „Веселий вечір" під дирекцією З. Войнсковського.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукові фільми: „Парижанка" та „Маскота".

КАСІНО: Звукова фільма: „Моряк шукає любови".

КОЛЬОСЕЙ: „Фанфари любови" та „Поліцмайстер Тагеєв".

ЛЕВ: Звукова фільма: „Страйк жінок" та „Найбільша пристрасть".

МАРУСЕНЬКА: Звукові фільми „Весна в Пратері" та „Воздушні пірати".

ОАЗА: Звукова фільма: „Кров на піску" (Р. Валентіно).

ПАЛЯС: Звукова фільма „За кулісами театру".

ПАН: Звукові фільми „Залога смерти" (Л. Вольгайм) та Бастер Кітон.

ПАСАЖ: „Рінальдо Рінальдіні" та „Великан гір" (Мачісте).

КИМЕРА: Звукова фільма: „Наддунайський вальс" (Гарі Лідке) та звук. дод.

СІЛЕВЕ: З приводу реконструкції кіно нечинне.

УПХА: „Сліпі вулиці Шангаю" та „Мертвий узол".

Програма радіо.

Середа, 22. липня 1931.

Липськ (259,3) 18·20 „Сучасна дівчина", дискусія 19·30 Танкова музика. 20·30 Вечір музики Конрадія. **Бресляв** (325) 19·30 Оповідання світових репортерів. **Брно** (341,7) 14·30 Радіоорхестра. 21·10 Давна і нова танкова музика. **Штрасбург** (345,2) 20·30—22·30 Мандолінова музика. **Льондон** (356,3) 12·00 Органова музика. 22·35—24·00 Танкова музика з гот. Півкаділ. **Букарешт** (394,2) 15·00 Легка румунська музика. 21·00 Камеральна музика. **Берлін** (419) 17·30 „Нова католицька приха". Речиталь. 20·00 Концерт творів Шінеке. **Стокгольм** (435,4) 19·00 Скрипковий речиталь. 20·00 Хоральний концерт. **Рим** (441,2) 17·30 Популярний концерт. 21·00 „Іріс", опера Масканьї. **Прага** (486·2) 21·10 Камеральна музика. 21·30 Речит. віольонч. **Відень** (516,4) 16·30 Концерт солістів. 17·00 Тріо гітаристів. **Мінхен** (532,9) 17·20 Діточий хор. **Будапешт** (12·05) Концерт муж. вок. квартету. 17·25 Циганська музика. 20·00 Концерт орх. **Харків** (937,5) 15·00 і 20·00 Концерт. 18·00 Трансмісія.

Четвер, 23. липня 1931.

Липськ (259,3) 12·05 Грамофон. платти. 19·30. Веселий музичний вечір **Братислава** (278,8) 12·30 Популярний концерт радіоорхестри. 18·40 Словацькі пісні. **Бреслав** (325) 19·15 Нова діточа музика. **Брно** (341,7) Концерт радіоорх. 21·00 Чеська музика. **Штрасбург** (345,2) 17·00 Легка музика. **Льондон** (356,3) 20·55 Семий концерт сучасної музики. 22·35—24·00 Танкова музика. **Штутгарт** (360.1) 15·30 Програма для дітей. 22·30 Камеральна музика. **Гамбург** (372,2) 12·30 Попул. концерт. 19·25 Д-р Шваб: Як гартувати дитину? **Букарешт** (394,2) 21·00 Російський хор. **Берлін** (419) 16·00 Легкий концерт капелі Брова. 21·10 „Турандот", комедія. **Стокгольм** (435,4) 20·00 Концерт музичної академії. **Рим** (441,2) 13·30 Радіоквінтет. 21·00 Симфонічний концерт. **Мілано** (500,8) 20·45 „Людина сміху", опера Педроля. **Відень** (516,4) 20·15 Найкращі віденські пісні. **Будапешт** (550,5) 12·05 Вокальний концерт. 16·00 Мадярський концерт. 20·00 Циганська музика. **Осльо** (1071,4) 22·05 Музика з корабля „Берґенсфіорд".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 22. липня 1931. р.

Львів (380,7) 11·58 Варшавський час. 12·10 Концерт з грамофонових плит. 13·10, 14·50 Комунікати. 15·10 Музика з грам. плит 15·25 Відчит з Вильна. 16·00 Програма для дітей. 16·30 Музика з грам. плит. 16·45—17·10 Трансмісії з Варшави. 17·20 Музика з грам. плит. 17·35 Відчит. 18·00 Легка музика з Варшави. 19·00 Всячина. 19·40 Трансмісії з Варшави. 20·40—22·10 Речіталь форт. і концерт з Варшави. 22·00—22·25 Транс. з Варшави. 22·30 Пресовий фортепяновий денник. 23·00—24·00 Музика з Варшави

Четвер, 23. липня 1931.

Львів. (380,7) 11·58. Варшавський час. 12·10 Концерт з грам. плит. 13·10—14·50 Комунікати. 15·10 Музика з грамоф. плит. 15·25. Відчит з Варшави. 16·00 і 16·25 Музика з грам. плит. 16·45 Ком. з Варшави. 16·50 Відчит з Кракова. 17·10 Відчит. 17·25 Музика з грам. плит. 17·35 Відчит з Варшави. 18·00 Камеральний концерт. 19·00 Всячина. 19·20 Музика з грам. плит. 19·30 „Мотоциклем по Европі", враження з прогульки. 19·50—20·15 Трансмісії з Варшави. 20·15 Концерт. 22·15—22·25 Трансмісії з Варшави. 22·30 Концерт з Познаня. 23—24·00 Музика з Варшави

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

КУТИ:
22. VII. „Троянда Стамбулу".
23. VII. „Жінка, що вбила".
24. VII. „Меді".
25. VII. „Життя Парижа".
26. VII. „Гетьман Дорошенко".

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

ЕДЛІЧІ:
22/VII „Циганка Аза".
23/VII „Ой не ходи Грицю".

На осінній сезон у Галичині. Театр обїде більші міста з найновішими штуками: **„Бар Кохба" опера, „Ленін" драма і „Сорочинський ярмарок" оперетка.**

Ширіть наш часопис!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Староводні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1538

МЕБЛЬОВАНА кімната, суха, тепла, постійному льокаторові зараз або від 1. евентуально від 15. серпня до винайму, вул. Виспянського 31, партер. Зголошення найдальше до дня 25 липня. 75 3—3

ПРОДАМ 3-поверхову каменицю з більшим вільним мешканням; дохід місячно 1200 зол., на дуже догідних умовинах. Відомість: Лісна 19, м. 15, у власника. 88 1—3

МАШИНА ДО ПИСАННЯ українсько-польська оказійно на продаж. — Генрик Меддер, пл. Смольки 1. 89 1—3

Оголошуйтеся в одинокім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у довірній фірмі **„Doroteum"**, Льва Сапіги 3. Тел. 15—01. **Догідні умови.** 2361 56-?

НЕ ЖУРИСЬ ДІВЧИНО! — МАНДЛ направить за **1 зол.** кульчики брошку і перстенець відновить аж дивно! вул. **Коперника** 14 напроти кіна.

Найдешевші книжки!

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА

Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот.

МИКОЛА МАТІІВ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

Спогади І. II. і III. часть

Ціна 8·— золотих — без пересилки

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла" Львів, Ринок 10. II. п. або в книгарнях.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів Ринок 10.